

Бесіду вів О. Кравченко, власкор

ОЛЕКСАНДР ПШІНЬКО: «МЕНЕДЖЕРИ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ ПОВИННІ МАТИ ШИРОКІ МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ ВЛАСНИХ РІШЕНЬ»

Якісна підготовка кадрів для підприємств українських залізниць — це гарантія виконання найважливіших вимог і стандартів безпеки на залізничному транспорті. Високий рівень фахівців допомагає безперервно вдосконалювати якість надання всіх видів послуг — від комфорту пасажирів під час поїздки до швидкості або безпеки перевезення вантажів.

Про підготовку фахівців, цілі і завдання, які сьогодні стоять перед Дніпропетровським національним університетом залізничного транспорту ім. академіка В. Лазаряна (ДНУЗТ), ми поспілкувалися з ректором університету Олександром Миколайовичем Пшінько.

— Олександр Миколайовичу, у наступному році ДНУЗТ виповнюється 85 років. Із чим навчальний заклад підходить до цієї дати?

— Університет був заснований у 1930 році як Дніпропетровський інститут інженерів залізничного транспорту. На сьогодні ми отримали статус національного і маємо назву Дніпропетровський національний університет залізничного транспорту ім. академіка В. Лазаряна. За роки існування ДНУЗТ підготовлено понад

70 тис. фахівців для залізничного транспорту, транспортного будівництва, машинобудування та інших галузей. Серед вихованців університету — керівники міністерств, залізниць, заводів, промислових підприємств і організацій, навчальних, проектних і науково-дослідних установ.

На сьогодні заклад визнаний у світі і займає лідируючі позиції в галузі освіти та науки в Україні. Так, у 2013 році ДНУЗТ посів друге місце в офіційному рейтингу Міністерства освіти і науки України серед ВНЗ, що готують фахівців у сфері технології, будівництва і транспорту.

У структурі університету 10 факультетів, де навчаються понад 12 тис. студентів за 24 спеціальностями. Заклад має філію у Львові, 20 філій кафедр у різних містах, де майбутні фахівці поглиблюють свої знання, а також

Ректор університету із студентським активом

30 довузівських центрів, в яких здійснюється підготовка молоді для вступу до університету. У 2012 році до складу ДНУЗТ увійшли три залізничні коледжі. В університеті є Центр післядипломної освіти і підвищення кваліфікації та Центр дистанційної освіти, функціонують 20 галузевих науково-дослідних лабораторій з усіх напрямків діяльності залізниць та транспортного будівництва, Науково-дослідний інститут рухомого складу, колії та транспортних споруд, дві випробувальні лабораторії, випробувальний центр, три проектно-конструкторські та технологічні бюро, Центр гендерних досліджень. ДНУЗТ готує офіцерів для Державної спеціальної служби транспорту Міністерства інфраструктури України.

У закладі відкрито три спеціалізовані вчені ради із захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів доктора і кандидата технічних наук та економічних наук, проводиться навчання в докторантурі та аспірантурі. Науково-педагогічний колектив університету здатний вирішувати будь-які освітні та наукові проблеми.

Університет є членом Міжнародної організації співробітництва залізниць, членом Євразійської асоціації університетів і членом мережі університетів Чорноморського регіону.

Здійснюються програми постійних обмінів студентами, аспірантами та викладачами університету з провідними університетами Франції, Польщі, Китаю, Німеччини, Казахстану. На базі ДНУЗТ проходять стажування та перепідготовку іноземні фахівці, студенти та аспіранти з Європи та Азії.

Ми беремо участь в Європейських програмах TEMPUS. На базі університету проводяться численні міжнародні наукові конференції, симпозіуми, семінари з актуальних проблем машинобудування, транспорту, будівельної механіки, економіки та інших галузей знань.

— **Міністр інфраструктури нещодавно заявив, що Укрзалізницю буде акціоновано до кінця року. Що Ви очікуєте від реформування галузі?**

— Значна частина проблем функціонування галузі пов'язана з відставанням її реформування і невід-

повідністю стану ринку залізничних перевезень потребам економіки України. Після розпаду Радянського Союзу Україна отримала другу за потужністю залізничну систему серед країн СНД. Зараз більшість залізниць країн СНД закінчила процеси реформування і стала на шлях інноваційного розвитку. Реформи залізничного транспорту в Україні розпочалися у 2006 році. Але, на жаль, за більше ніж сім років суттєвих зрушень у цьому напрямку так і не відбулося. Тому зношеність основних фондів галузі на сьогодні перевищила 80%, у тому числі тягового рухомого складу — 90%. Залізниця, як і у 90-х роках, продовжує використовуватись для дотування промисловості, щоправда, вже представленої приватними підприємствами. Тому від реформування галузі я очікую того, що залізниця отримає реальні стимули та можливості для інноваційного розвитку.

— **Чи є проблеми з працевлаштуванням випускників?**

— Проблема працевлаштування на сьогодні актуальна для всіх навчальних закладів України. Порівняно з переважною більшістю вищих навчальних закладів ДНУЗТ надає усім студентам, які навчались за рахунок державного бюджету, та близько 20% контрактникам перше робоче місце. Цьому є декілька причин. По-перше, заклад досить довго залишався галузевим навчальним закладом у складі Міністерства інфраструктури та зберіг тісні зв'язки із залізницями. По-друге, університет готує переважно фахівців із технічних спеціальностей. Це створює певні проблеми під час вступної компанії, оскільки батьки чомусь бачать своїх дітей менеджерами, фінансистами та юристами. Але під час розподілу спостерігається інша картина: країні потрібні транспортні будівельники, механіки, електрики та енергетики, а «модні» спеціальності наші студенти за бажанням можуть отримати як другу вищу освіту разом з основним дипломом. По-третє, університет веде активну роботу щодо пошуку робочих місць для випускників на промислових підприємствах, транспортних компаніях тощо.

” **О**фіційні заяви керівництва Укрзалізниці щодо впровадження європейських принципів організації транспортного ринку, організації спільних проектів із вітчизняними машинобудівниками вказують на те, що нині обрано правильний вектор розвитку Укрзалізниці. Хочу сказати, що ми очікуємо цих зрушень, тому що вони приведуть до збільшення потреби у підготовці і перепідготовці фахівців, наукових дослідженнях та інших послугах, що надає університет

— **Ви погодитесь із тим, що в результаті реформування галузі на зміну «військовій» дисципліні на залізничному транспорті має прийти корпоративна? Які напрацювання з цієї тематики ДНУЗТ вже має, та що ще планується зробити?**

— Нічого у такій складній системі, як залізничний транспорт, що працював навіть у буремні роки революцій і війн, не складається просто. «Військова» дисципліна в багатьох випадках викликана потребою забезпечення безпеки руху, необхідністю виконання перевезень в умовах обмеження пропускнув і провізних

Присяга курсантів ДНУЗТ

Підписання договору про співпрацю з Цицикарською залізничною компанією

Центр національно-громадянського виховання «Світлиця»

спроможностей тощо. Реалізувати ці завдання без чіткої та злагодженої роботи великих колективів, що діють як єдиний механізм, просто неможливо. Тому в питаннях перевізного процесу дисципліни багато не буває. З іншого боку, залізничний транспорт функціонує в умовах ринкової економіки і його конкурентоспроможність залежить від того, як успішно він може взаємодіяти з великими та малими підприємствами різних форм власності. Тому менеджери залізничного транспорту повинні мати широкі можливості для прийняття власних рішень та ініціативи. Вирішення цих суперечливих завдань неможливе без реформування галузі і перебудови структури ринку залізничних перевезень.

— Продовжуючи тему корпоративної культури, яким Ви бачите майбутнього працівника АТ «Укрзалізниця»?

— Корпоративна і кадрова політика Укрзалізниці — це питання Укрзалізниці. Наше завдання — підготовка фахівців, які можуть легко інтегруватись до вимог тих організацій, установ та підприємств, де вони будуть працювати, будь це Укрзалізниця, вагонобудівний завод, операторська компанія, комерційний банк чи американська фірма з розробки програмного забезпечення.

— Підготовка фахівців такого рівня вимагає нових освітніх технологій. Які інновації в навчальному процесі були реалізовані останнім часом?

— Впровадження інноваційних технологій навчання є одним із пріоритетних напрямків розвитку університету. Ці заходи здійснюються на різних рівнях — від окремих викладачів до університету в цілому. Із загальноуніверситетських заходів пріоритетними напрямками є:

- впровадження дистанційної форми навчання;
- реалізація концепції академічної мобільності студентів та викладачів;
- реалізація на базі бібліотеки університету філософії відкритого доступу до інформації та знань за рахунок підключення її до міжна-

Рада Студентського наукового товариства

Учасники олімпіади для абітурієнтів зі шкільного курсу математики

родних інформаційних ресурсів та інтеграції наукових публікацій учених ДНУЗТ у міжнародний науковий інфопростір;

- удосконалення електронної системи управління діяльністю університетом та навчальним процесом;
- розвиток лабораторної бази навчального процесу.

— Відомо, що Україна з 2005 року є повноправним учасником Болонського процесу. Завдяки чому за сприяння Єврокомісії в ДНУЗТ реалізуються такі проекти, як «Магістр: інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті» та «Магістр інфраструктури й експлуатації високошвидкісного залізничного транспорту в Росії та Україні». Розкажіть про них більш докладніше.

— Ключовим напрямком розвитку європейської освіти є зближення та гармонізація систем вищої освіти з метою створення єдиного європейського простору вищої освіти. На вирішення цих питань і направлений Болонський процес. Хочу зазначити, що перехід на європейські принципи організації навчального процесу в нашому університеті відбувся на два роки раніше, ніж загалом по країні, оскільки ДНУЗТ був одним із вищих навчальних закладів, де проводився експеримент із впровадження їх положень. Це було однією із заporук успіху закладу в міжнародних освітніх проектах.

У листопаді 2008 року університет разом з Узкрзалізницею, університетами та державними залізницями Франції, Польщі, Латвії, Казахстану і Киргизії отримали від Європейської комісії

грант на реалізацію спільного європейського проекту «Магістр: «Інтероперабельність / Безпека / Сертифікація» у галузі міжнародного залізничного транспорту в Україні та Центральній Азії» (MISTIF) за програмою TEMPUS. У рамках проекту (2009–2012 рр.) була розроблена магістерська програма за спеціальністю «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті». Основним завданням проекту є підготовка магістрів для здійснення транснаціональних залізничних перевезень. У цьому році відбувся вже третій випуск магістрів, яким разом із вітчизняним дипломом видається і французький диплом.

У 2011 році університет розпочав реалізацію магістерського проекту: «Європейсько-російсько-українська магістерська і докторська програми в галузі інтелектуальних транспортних

Нагорода ДНУЗТ — «Визнання року 2012»

Нагорода ДНУЗТ — «Лідер вищої освіти України-2013»

Лабораторія руху поїздів

Випробування напіввагонів у республіці Казахстан

систем «Інтелектуальні транспортні системи» (CITISSET). Основною метою проекту є збільшення безпеки та ефективності транспортних потоків (повітряний, морський, автомобільний і залізничний транспорт), зменшення впливу транспорту на довкілля завдяки співпраці Європейського Союзу, Російської Федерації та України у сфері підготовки фахівців з інтелектуальних транспортних систем, заснованих на інтеграції сучасних телекомунікаційних та інформаційних технологій, які застосовуються на транспорті і в управлінні рухом транспортних засобів. Реалізація проекту дозволить підготувати дипломованих фахівців, здатних на високому рівні використовувати комунікаційні технології для забезпечення безпеки та ефективності транспортних потоків. Улітку цього року відбудеться перший випуск магістрів за спеціалізацією «Інтелектуальні транспортні системи».

З 2012 року реалізується проект «Магістр інфраструктури та експлуа-

тації високошвидкісного залізничного транспорту в Росії і Україні» (MieGVF). Метою проекту є підготовка фахівців для швидкісного та високошвидкісного руху. На сьогодні здійснюється розробка методичних матеріалів та підготовка викладачів. Пілотне навчання студентів буде проводитись із наступного навчального року.

Також у ДНУЗТ реалізується програма академічної мобільності з Ризьким технічним університетом та Радомською політехнікою, завдяки якій частина наших студентів може навчатись за кордоном певну кількість семестрів і отримати вітчизняний та європейський дипломи.

— Які найбільш важливі наукові та особливо практичні результати маєте в результаті виконання науково-дослідницької роботи для потреб залізничного транспорту?

— Щорічно університет виконує понад 250 науково-дослідних робіт для різних замовників. Ос-

новними видами робіт, що виконуються на замовлення Укрзалізниці, є технічне діагностування рухомого складу, розробка технічних рішень із модернізації рухомого складу, розробка нормативної документації. Серед найбільш важливих робіт попереднього року — розробка конструкторської документації на вагон-автомобілевоз та 16-вісний транспортер вантажопідйомністю 240 т; розробка технології та установки для очищення щебеню паром; випробування електропоїздів виробництва Skoda моделі EJ 675, міжрегіонального електропоїзда виробництва Крюківського вагонобудівного заводу, нових зразків пасажирських вагонів, напіввагонів, платформ, хоперів, платформ, елементів рухомого складу. Унікальною за обсягами та складністю роботою були обстеження та випробування автодорожнього переходу через Дніпровську ГЕС.

Одним із пріоритетних напрямків нашої роботи є взаємодія з Крюків-

Випробування мостового переходу через Дніпро

Випробування електропоїздів Skoda EJ 675

ським вагобудівним заводом щодо впровадження швидкісного руху в Україні із застосуванням вітчизняного рухомого складу. Зокрема були проведені дослідження динамічних властивостей електропоїздів ПАТ «КВБЗ» зі швидкістю до 200 км/год.

За обсягами госпдоговірних науково-дослідних робіт ДНУЗТ займає перше місце в країні, переважаючи наступний ВНЗ більш ніж у два рази. Замовниками науково-дослідних робіт є підприємства, організації та установи практично з усіх країн СНД і Балтії, Казахстану, Узбекистану, Польщі, Китаю, Німеччини, Чехії, Угорщини, Франції, Ірану, Пакистану, Єгипту і Сполучених Штатів Америки.

— Якою є участь студентів у науково-дослідницькій роботі?

— Залучення студентів до наукової роботи є важливим елементом навчального процесу. В ДНУЗТ здійснюються як масові заходи у вигляді різноманітних студентських наукових конференцій, конкурсів та олімпіад, так і залучення найбільш обдарованих студентів до виконання науково-дослідницьких робіт з оплатою праці. Згідно з прийнятою в університеті концепцією студенти займають не менше 10% від штату наукових підрозділів. Серед знакових робіт із залученням студентів — випробування рухомого складу у Республіці Казахстан.

— Серед читачів нашого журналу багато фахівців із вищою освітою. Чимало з них бажають підвищити свій професійний рівень або навіть отримати новий фах. Що для них може запропонувати ДНУЗТ?

— У залізничній галузі приділяють особливу увагу професійній підготовці та перепідготовці фахівців. І забезпечення потреб галузі у підвищенні кваліфікації викладачів є одним із напрямків роботи університету.

У Центрі післядипломної освіти ДНУЗТ щорічно проходять підвищення кваліфікації понад 2 тис. працівників залізниць України за всіма залізничними спеціальностями. Крім того, з питань транспорту та будівництва підвищують кваліфікацію працівники промислових підприємств і навіть атомних електростанцій. Наших ви-

сококваліфікованих викладачів запрошують для підвищення кваліфікації залізничників із деяких країн Євросоюзу.

У сучасний інформаційний час у співпраці з Обласним центром зайнятості у нас підвищують кваліфікацію тимчасово безробітні громадяни України із вивчення сучасного програмного забезпечення з комп'ютерної графіки, автоматизації кошторисних розрахунків, ведення бухгалтерського обліку та з інших напрямків комп'ютерної грамотності.

Для забезпечення безпеки громадян та навколишнього середовища в ДНУЗТ щорічно проходять спеціальне навчання понад 1 тис. керівників та фахівців, які пов'язані з перевезенням небезпечних вантажів залізничним транспортом.

Університет займає активну позицію на ринку освітніх послуг, відкриває нові магістерські програми, співпрацює з провідними транспортними ВНЗ Європи.

Фахівці з вищою освітою мають можливість отримати другу освіту за економічними напрямками в галузі інтелектуальної власності, а також вступити до магістратури за спеціальністю «Інтероперабельність і безпека на залізничному транспорті», «Управління фінансово-економічною безпекою», «Управління проектами».

— Насамкінець поділіться планами ДНУЗТ на майбутнє.

— Наші завдання на майбутнє — побудова потужного політехнічного університету, інтегрованого до Європейського та світового освітнього простору.

► Кадрове замовлення від Укрзалізниці

Для забезпечення галузі кваліфікованими кадрами та недопущення вивільнення працівників у зв'язку з проведенням змін структурного, технологічного, технічного характеру, керівництвом Укрзалізниці проводиться політика, яка направлена на збереження кадрового потенціалу за рахунок його перепідготовки, оволодіння працівниками нових та суміжних професій.

З метою підвищення професійного рівня працівників галузі протягом 2013 року за довгостроковими програмами на базі ВНЗ I-IV р. а. підвищили кваліфікацію понад 8 тис. керівних працівників та фахівців залізниць. Окрім того, за іншими формами навчання, а саме: за програмами тематичних короткотермінових семінарів та курсів цільового призначення, підвищили кваліфікацію понад 21 тис. фахівців залізниць.

У 2013 році професійне навчання робітників проводилося на базі галузевих професійно-технічних центрів та на виробництві. Протягом року підготовлено 2891 працівника, перепідготовлено — 6979, підвищено кваліфікацію — 38 388.

У 2014 році заплановано підвищення кваліфікації на базі ВНЗ I-IV р. а. 11 922 керівних працівників та фахівців залізниць, а також проведення підготовки 1415 робітників, перепідготовки — 5091 та підвищення кваліфікації — 26 537.

Весна в ДНУЗТ: алея сакур

